

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΙΝΕ/ΓΣΕΕ

Τεύχος 218, Ιούλιος-Αύγουστος 2014

- **Εργατικός Έλεγχος και Συμμετοχικοί Θεσμοί**
- **Ασφαλιστικό: Ώρα Μηδέν**
- **Η Απασχόληση και η Ανεργία στην Ευρωπαϊκή Ένωση**
- **INVEST in GREEN jobs and skills**

Στις σημερινές δύσκολες συνθήκες οικονομικής κρίσης και υψηλής ανεργίας έχουν αρχίσει να διαφαίνονται κάποιες πρωτοβουλίες, οι οποίες προσπαθούν να απαντήσουν σε μια σειρά κοινωνικών αναγκών. Υπό αυτήν την έννοια, κάποιες υβριδικές μορφές εργατικού ελέγχου ή αυτοδιαχείρισης, καθώς επίσης κοινωνικής οικονομίας, όπως είναι τα παραδείγματα του Νοσοκομείου του Κιλκίς, της Εφημερίδας των Συντακτών, της BIOME, της ΕΡΤ, των Εκδόσεων των Συναδέλφων και των δομών αλληλεγγύης, είναι οι νέες μορφές αυτοδιεύθυνσης εκεί που πραγματικά καθορίζονται τα πράγματα, δηλαδή σε κάθε εκδοχή της κοινωνικής ζωής. Σε αυτό το τεύχος της ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ επιχειρείται μια πρώτη προσέγγιση του ζητήματος, επιχειρώντας κυρίως να ανοίξει την συζήτηση για ένα τόσο μεγάλο ζήτημα. Επιπλέον σε αυτό το τεύχος, δημοσιεύεται άρθρο, για το Ασφαλιστικό, καθώς επίσης και άρθρο για την απασχόληση και την ανεργία στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ακόμη, δημοσιεύεται το Πρώτο Ενημερωτικό Δελτίο με τα στοιχεία του προγράμματος στο πλαίσιο του συγχρηματοδοτούμενου από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή έργου για την Πράσινη Οικονομία και την Απασχόληση (INVESTinGREEN jobs and skills). Τέλος παρουσιάζονται οι δραστηριότητες του ΙΝΕ το τελευταίο διάστημα.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ • ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΣΕΕ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Γιάννης Παναγόπουλος

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Σάββας Ρομπόλης, Γιάννης Κουζής,
Βασίλης Παπαδόγαμβρος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: Σάββας Ρομπόλης

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ: Γ. Κολλιάς, Δ. Κατσορίδας

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ιουλιανού 24 Αθήνα, Τηλ: 210 8202247, Fax: 210 8202202

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ: www.inegsee.gr • **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:** vpetrak@inegsee.gr

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΚΑΜΠΥΛΗ, Αντιγόνης 60,

Τηλ: 210 5156820, Fax: 210 5156811

Η ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΩΝ ΘΕΣΜΩΝ

Δημήτρης Κατσορίδας

1. Μια πρώτη προσέγγιση του ζητήματος

Στις σημερινές δύσκολες συνθήκες οικονομικής κρίσης και υψηλής ανεργίας έχουν αρχίσει να διαφαίνονται κάποιες πρωτοβουλίες, οι οποίες προσπαθούν να απαντήσουν σε μια σειρά κοινωνικών αναγκών. Υπό αυτήν την έννοια, κάποιες υβριδικές μορφές εργατικού ελέγχου ή αυτοδιαχείρισης, καθώς επίσης κοινωνικής οικονομίας, όπως είναι τα παραδείγματα του Νοσοκομείου του Κιλκίς,¹ της «Εφημερίδας των Συντακτών»,² της ΒΙ-

ΟΜΕ,³ της ΕΡΤ,⁴ των Εκδόσεων των Συναδέλφων⁵ και των δομών αλληλεγγύης, είναι οι νέες μορφές αυτοδιεύθυνσης εκεί που πραγματικά καθορίζονται τα πράγματα, δηλαδή σε κάθε εκδοχή της κοινωνικής ζωής.

Στη νέα συζήτηση που έχει ξεκινήσει, η οποία αφορά την οργάνωση της εργασίας και την αναζήτηση λύσεων μέσα σε συνθήκες κρίσης, όπως είναι τα πειράματα αυτοδιαχείρισης και η επανοικειοποίηση μορφών οργάνωσης της παραγωγής και της κατανάλωσης, θα επιχειρήσουμε, με το παρόν κείμενο, να διευκρινίσουμε, από

1 Από τις αρχές Φεβρουαρίου του 2012, οι εργαζόμενοι του Νοσοκομείου του Κιλκίς, γιατροί και νοσηλευτικό προσωπικό, εξαιτίας των χρόνιων προβλημάτων τόσο του ΕΣΥ όσο και του νοσοκομείου, κατέλαβαν το νοσοκομείο και το έθεσαν υπό τον άμεσο και πλήρη έλεγχό τους, με μορφή αυτοδιοίκησης.

2 Η «Εφημερίδα των Συντακτών» ξεκίνησε την καθημερινή έκδοσή της στις 5-12-2012, από τον «Συνεταιρισμό των εργαζομένων σε εφημερίδες και περιοδικά». Συγκροτήθηκε από πρώην εργαζόμενους της «Ελευθεροτυπίας», ενώ οι ίδιοι οι εργαζόμενοι σε αυτή έχουν τη δημοσιογραφική και διαχειριστική ευθύνη της εφημερίδας, λειτουργώντας με μορφές αυτοδιαχείρισης.

3 Για περισσότερα σχετικά με τη ΒΙΟΜΕ δες Δ. Κατσορίδας, «ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΗ (ΒΙΟΜΕ): το πρώτο πείραμα εργατικής αυτοδιαχείρισης σε βιομηχανική μονάδα». Το εν λόγω κείμενο δημοσιεύτηκε στο ηλεκτρονικό περιοδικό «Ενημέρωση», του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ, Μάρτιος 2013, τεύχος 203.

4 Για περισσότερα δες Δ. Κατσορίδας, «Η πεντάμηνη απεργία στην ΕΡΤ: "Το μεγαλύτερο πείραμα αυτοδιαχείρισης (ραδιοτηλεόρασης) στον κόσμο"». Δημοσιεύτηκε στο ηλεκτρονικό περιοδικό του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ, «Ενημέρωση», Ιούλιος 2014, τεύχος 217.

5 Οι Εκδόσεις των Συναδέλφων είναι μια μη κερδοσκοπική συνεταιριστική και αυτοδιαχειριζόμενη εκδοτική πρωτοβουλία που ξεκίνησε το 2010 από εργαζόμενους στον χώρο του βιβλίου-χάρτου.

θεωρητικής πλευράς, κάποια ζητήματα σχετικά με τους συμμετοχικούς θεσμούς και τον εργατικό έλεγχο, ως ένα βήμα του σήμερα για το αύριο.

Ιστορικά έχει διαφανεί ότι σε μεταβατικές περιόδους, όπως η σημερινή, όπου το διακύβευμα είναι είτε η παγίωση του οικονομικού, του κοινωνικού και του πολιτικού μετασχηματισμού σε συντηρητική κατεύθυνση είτε η μετάβαση σε μορφές κοινωνικής οργάνωσης με εναλλακτική προοπτική, απαραίτητη είναι και η μετάβαση των υποκειμένων που διαμορφώνουν την ιστορία στην κατεύθυνση της υλοποίησης των συμφερόντων τους. Για να συμβεί αυτό είναι αναγκαίο αφενός το ξεπέρασμα των μέχρι σήμερα δεδομένων και πρακτικών, αφετέρου η ωρίμανση της συνείδησης των δυνάμεων της εργασίας.

Κατά συνέπεια, στις μεταβατικές εποχές χρειάζονται και μεταβατικά αιτήματα. Έτσι, ένα από αυτά, όπως είναι το αίτημα του Εργατικού Ελέγχου, αναδεικνύεται σε ένα απαραίτητο εργαλείο, ώστε να μη βρεθεί το εργατικό κίνημα αποπλισμένο απέναντι στην επίθεση του κεφαλαίου. Είναι ένα αίτημα και μία πρακτική που εξασφαλίζει την επιβίωση και την αναπαγωγή της εργατικής τάξης. Διατυπώνεται και πραγματοποιείται, συνήθως, σε περιόδους που ο καπιταλισμός είναι σε κρίση. Πρόκειται, όπως λέει ο Μαντέλ, για μια παγκόσμια *τάση* των εργαζομένων να αναλαμβάνουν τον έλεγχο των εταιρειών και να αναδιοργανώνουν την κοινωνία και την οικονομία στη βάση της αρχής που ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους για αυτοπροσδιορισμό.⁶

⁶ Αναφέρεται στο G. Szell, *Συμμετοχή, Εργατικός Έλεγχος και Αυτοδιαχείριση*, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα

Όμως, η εφαρμογή του Εργατικού Ελέγχου, ως μεταβατικής κατάστασης, δεν είναι ένα σταθερό καθεστώς, το οποίο μπορεί να διαιωνίζεται εσαεί. Ο εργατικός έλεγχος δεν είναι αυτοσκοπός. Είναι ένα μέσο αυτο-εκπαίδευσης των εργαζομένων, του οποίου η σημασία μπορεί γίνει κατανοητή μόνο αν τοποθετηθεί σε μια διαδικασία κοινωνικού μετασχηματισμού.

2. Βασικά χαρακτηριστικά των άλλων συμμετοχικών θεσμών

Η κατ' αρχάς επεξήγηση του όρου «εργατικός έλεγχος» που έγινε προηγούμενα ήταν απαραίτητη επειδή παρατηρείται, πολλές φορές, μια σύγχυση ή και ταύτιση με τις έννοιες της «συνδιοίκησης» ή της «συμμετοχής». Όμως, η εμπλοκή όλων των εργαζομένων στις διαδικασίες εργατικού ελέγχου δεν αφήνει κανένα περιθώριο σε αντιλήψεις περί «συμμετοχής», «συνδιαχείρισης», «συνδιοίκησης» ή «συνευθύνης», όπου συνήθως συμμετέχει μόνο μια μικρή μερίδα εκπροσώπων των εργαζομένων στα διοικητικά συμβούλια των επιχειρήσεων.

Με τους προαναφερθέντες όρους δηλώνονται διάφορα συστήματα συμμετοχής των εργαζομένων στη διαχείριση των επιχειρήσεων, τα οποία έχουν κυρίως συμβουλευτικό ρόλο και αρμοδιότητες ως προς τις διοικήσεις και γι' αυτό δεν ξεπερνούν ποτέ τα όρια της εκμεταλλευτικής σχέσης.⁷

1994, σελ. 131.

⁷ Για περισσότερα σχετικά με τους συμμετοχικούς θεσμούς δεσ Α. Μητρόπουλος, *Εργασιακές σχέσεις και Κοινωνικός Μετασχηματισμός*, έκδοση Επιθεώρησης Εργατικού Δικαίου, Αθήνα 1983, σελ. 153 και 155-158.

«Συμμετοχή» σημαίνει δυνατότητα συμμετοχής σε μια δομή της επιχείρησης που ήδη υπάρχει, χωρίς καμία άλλη πρωτοβουλία, εκτός από το να προσφέρει αυτός που συμμετέχει τη βοήθειά του και μόνο, μέσω υποβολής προτάσεων, τις οποίες η διεύθυνση μπορεί να λαμβάνει υπόψη, αλλά δεν υποχρεούται να υλοποιεί. «Συνδιοίκηση» σημαίνει: α) συμμετοχή στην οργάνωση της εργασίας και στα θέματα προσωπικού, β) πληροφόρηση και συμβούλευση ή ακόμη και «συναπόφαση» για τη γενική πολιτική της επιχείρησης και γ) συμμετοχή στα κέρδη. Εντούτοις, η διανομή κερδών στους εργαζόμενους δεν μπορεί να υπερβεί ορισμένα όρια, εφόσον δεν πρέπει να θίξει τους βασικούς μηχανισμούς λειτουργίας της καπιταλιστικής οικονομίας.⁸

Τόσο η «συμμετοχή» όσο και η «συνδιοίκηση» ή «συναπόφαση», αποβλέπουν

⁸ Για περισσότερα δεξ Μ. Νικολινάκος, *Αυτοδιαχείριση και Συμμετοχή των εργαζομένων*, έκδοση Ελληνικό Κέντρο Παραγωγικότητας (ΕΛΚΕΠΑ), Αθήνα 1986, σελ. 24-31.

στην *ενσωμάτωση* της εργατικής πρωτοβουλίας στις διαδικασίες παραγωγής, ωθεί τους εργαζόμενους να ενδιαφερθούν περισσότερο για τη δουλειά τους, αφού αποφεύγονται οι «κοπάνες» και οι απροσεξίες και έτσι σταδιακά ενσωματώνονται στο σύστημα παραγωγής, εφόσον δεν τίθεται σε αμφισβήτηση η εργοδοτική εξουσία και το διευθυντικό δικαίωμα. Βέβαια, το ιδιοκτησιακό καθεστώς, είτε πρόκειται για ιδιωτική επιχείρηση είτε για κρατική, καθώς επίσης ο καθορισμός των στόχων παραμένουν ανέπαφα και ξεφεύγουν από τις αρμοδιότητες των μισθωτών εργαζομένων, γι' αυτό ακριβώς γίνεται λόγος για «συμμετοχή» και «συνδιαχείριση» και όχι για εργατικό έλεγχο και αυτοδιαχείριση.

Οι συμμετοχικές διαδικασίες μετατρέπουν τους εργαζόμενους από απλούς εκτελεστές των επιλογών της εργοδοσίας σε «συνυπεύθυνους» της παραγωγικής διαδικασίας, βάζοντας σε δεύτερο πλάνο τον διεκδικητικό ρόλο των συνδικάτων. Η ψευδαίσθηση των εργαζομένων ότι εργάζονται για κάτι, υποτίθεται, «δικό τους»,

βοηθά επί της ουσίας στη διαιώνιση της εκμετάλλευσής τους και στην περαιτέρω πειθάρχησή τους.

Παρ' όλα αυτά, και παρ' ότι με τους συμμετοχικούς θεσμούς δεν τίθεται το ζήτημα του ελέγχου στο εσωτερικό των επιχειρήσεων, εντούτοις οι εργοδότες απεχθάνονται ακόμη και αυτήν την απλή συμμετοχή στους χώρους εργασίας, επειδή φοβούνται ότι η εμπλοκή των εργαζομένων και των συνδικάτων στα πεπραγμένα της επιχείρησης μπορεί να οδηγήσει στην αμφισβήτηση του εργοδοτικού και διευθυντικού δικαιώματος, κάτι το οποίο δεν θέλουν. Μάλιστα, ο G. Szell, επειδή θεωρεί ότι η άσκηση ουσιαστικής επίδρασης των εργαζομένων στη λήψη αποφάσεων δεν είναι το ζητούμενο από πλευράς της εργοδοσίας, προτείνει τον όρο *ανάμειξη* ως πιο εύστοχο από τον όρο συμμετοχή. Με τον όρο «ανάμειξη» θέλει να δείξει ότι οι εργαζόμενοι δεν έχουν εμπλοκή, έστω και έμμεση, μέσω της συμμετοχής, στις εσωτερικές διαδικασίες των επιχειρήσεων. Έτσι, ο όρος «ανάμειξη» δείχνει ότι η σχέση εξακολουθεί να είναι ιεραρχική και οι διοικούντες είναι αυτοί που αποφασίζουν πόση συμμετοχή θα επιτρέψουν και για πόσο καιρό, εφόσον αυτοί παραμένουν οι κυρίαρχοι μέσα στις επιχειρήσεις.⁹

Ουσιαστικά, τέτοιου τύπου πρακτικές «συμμετοχής» οδηγούν τους εργαζόμενους να αποδέχονται υποχωρήσεις και θυσίες που υπονομεύουν την ενότητα και την αλληλεγγύη τους (π.χ. από την αύξηση της παραγωγής και της παραγωγικότητας μέχρι τη μείωση των μισθών και απολύσεις) και να καθίστανται στα μάτια

της κοινής γνώμης ως υπεύθυνοι για τις αυξήσεις των τιμών και τα υψηλά κέρδη των επιχειρήσεων.

Παρακάτω θα επιχειρήσουμε να περιγράψουμε τι ακριβώς είναι ο Εργατικός Έλεγχος.

3. Ο Εργατικός - Διαχειριστικός Έλεγχος

Ο νεοφιλελευθερισμός αποδείχτηκε καταστροφικός για την οικονομία και την κοινωνία. Η αναγκαιότητα για έναν έλεγχο στην οικονομία είναι δυνατό να αναγνωριστεί και να γίνει αποδεκτός από όλα, σχεδόν, τα κοινωνικά στρώματα. Δεν είναι μια πρόταση για το μακρινό μέλλον, αλλά μια πρόταση υλοποίησης στο εδώ και τώρα.

Οι εργαζόμενοι και γενικότερα η κοινωνία έχουν δικαίωμα να ξέρουν τι γίνεται τόσο στην οικονομία της χώρας όσο και σε κάθε επιχείρηση ξεχωριστά: στο γραφείο, στο εργοστάσιο, στην εμπορική επιχείρηση, στο κατάστημα, στον συνεταιρισμό, στην τράπεζα, στη δημόσια επιχείρηση κλπ. Υπό αυτήν την έννοια, όπως επισημαίνει ο Γ. Κουζής, *«Απαιτούνται, κατ' αρχήν, στοιχειώδη μέτρα που αν και για τη νεοφιλελεύθερη αντίληψη μπορεί και να θεωρούνται ακραία, ωστόσο σε συνθήκες καπιταλιστικών σχέσεων δεν συνιστούν παρά ελάχιστες ρυθμίσεις για την αποφυγή της πλήρους διάρρηξης της κοινωνικής συνοχής που απειλείται με όρους εκτεταμένης φτώχειας. Είναι σκανδαλώδες, άλλωστε, οι νεοφιλελεύθερες εξουσίες να θεσπίζουν τοπικές επιτροπές για την ελαστική διευθέτηση του εργάσιμου χρόνου ως υποχρεωτικά διαιτητικά όργανα προκειμένου να επιβληθεί η διευκόλυνση της κερδοφορίας*

⁹ G. Szell, *Συμμετοχή, Εργατικός Έλεγχος και Αυτοδιαχείριση*, ό.π., σελ. 115-116.

του κεφαλαίου, ενώ την ίδια στιγμή αφήνουν απροστάτευτη την στοιχειώδη ανθρωπινή αξιοπρέπεια απέναντι στην ασυδοσία του.

Εκτός από την κατάργηση των αντεργατικών διατάξεων, η καθιέρωση θεσμών διαχειριστικού ελέγχου στις επιχειρήσεις που επικαλούνται οικονομικά προβλήματα για τη λήψη μέτρων που επιδεινώνουν τη θέση της εργασίας, αποτελεί αδήριτη και άμεση ανάγκη. Αυτή, κατ' αρχήν, περιλαμβάνει την ενίσχυση των αρμοδιοτήτων της εκπροσώπησης της εργασίας στην επιχείρηση (συνδικάτο, συμβούλιο εργαζομένων) με περιεχόμενο διαχειριστικού ελέγχου με τη συνδρομή εμπειρογνομώνων κάθε φορά που ο εργοδότης επικαλείται οικονομική στενότητα». ¹⁰

Τα βασικά καθήκοντα του εργατικού-διαχειριστικού ελέγχου είναι να ξεκαθαρίσει ποια είναι τα εισοδήματα και ποιες οι δαπάνες της κοινωνίας, ξεκινώντας από την κάθε επιχείρηση ξεχωριστά. Να αποκαλύψει τον αθέμιτο πλουτισμό. Να παρουσιάσει μπροστά σε ολόκληρη την κοινωνία την χωρίς όρια σπατάλη πλούτου και ανθρωπίνης εργασίας που είναι το αποτέλεσμα της εκμετάλλευσης για το κέρδος. Να πατάξει τη διαφθορά και τη φοροδιαφυγή. Να ελέγξει τα οικονομικά, τις δαπάνες, τους ρυθμούς εργασίας, τους αυθαίρετους ανακαθορισμούς των κανόνων εργασίας, το περιβάλλον εργασίας, τις ειδικότητες, τις συμβάσεις, τους μισθούς, τα δάνεια,

τις επενδύσεις, τις προμήθειες, τις τιμές, την ποιότητα των προϊόντων, τα προγράμματα εκπαίδευσης-κατάρτισης, τις συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας, να ασκεί βέτο στα λοκ-άουτ των εργοδοτών, στις απολύσεις ή στο κλείσιμο των επιχειρήσεων κλπ. Ασκείται από τους εκλεγμένους αντιπροσώπους των εργαζομένων, ενώ τα πορίσματα του εργατικού ελέγχου δημοσιοποιούνται σε όλη την κοινωνία.¹¹ Στον έλεγχο αυτό, σημαντική θα είναι η συμβολή επιστημόνων, λογιστών, μηχανικών, οικονομολόγων, στατιστικολόγων, προγραμματιστών κλπ. Την ίδια στιγμή, ο εργατικός έλεγχος είναι ένα σχολείο διοικητικής εμπειρίας με βαθύ, ταυτόχρονα, πολιτιστικό και δημοκρατικό περιεχόμενο,¹² εφόσον σε κάθε χώρο εργασίας θα εκλέγονται άμεσα, και με τη συμμετοχή όλων των εργαζομένων, Επιτροπές Εργατικού Ελέγχου, καθώς επίσης Εσωτερικές Επιτροπές ανά τμήμα, οι οποίες θα έχουν περιορισμένη θητεία.

Τέλος, να επισημάνουμε ότι ο εργατικός έλεγχος δεν είναι το ίδιο με την αυτοδιαχείριση ή με τα εργατικά συμβούλια ούτε είναι αντιπαραθετικός με αυτά. Ο εργατικός έλεγχος είναι το απαραίτητο αίτημα και πρακτική στην κατεύθυνση υλοποίησης της αυτοδιαχείρισης.

¹¹ Ε. Μαντέλ, *Τι είναι εργατικός έλεγχος*, εκδόσεις Εργατική Πάλη, Αθήνα 2004, σελ. 7.

¹² Αναφέρεται στο Leo Panitch, «Η σπουδαιότητα του εργατικού ελέγχου», περιοδικό «Συμβούλια», Φλεβάρη 1983, τεύχος 2, σελ. 90.

¹⁰ Γ. Κουζής, «Εργατικός και κοινωνικός διαχειριστικός έλεγχος στις επιχειρήσεις», Η Αυγή, 6-5-2009.

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ: «ΩΡΑ ΜΗΔΕΝ»

Σάββας Γ. Ρομπόλης
Ομότ. Καθ. Παντείου Πανεπιστημίου
Επιστ. Δ/ντής ΙΝΕ/ΓΣΕΕ

Η «ώρα μηδέν» στην οποία έχουν φέρει το Σύστημα κοινωνικής ασφάλισης (ΣΚΑ) οι ασκούμενες, επί σειρά ετών, πολιτικές και ιδιαίτερα αυτές της τελευταίας πενταετίας (2010-2013) θα χρησιμοποιηθεί ως «άλλοθι» για ένα ολιστικό πλήγμα κατά του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων.

Πράγματι, οι περικοπές των συντάξεων (κύριων και επικουρικών), οι μειώσεις του εφάπαξ, η αλλαγή του τρόπου υπολογισμού των κύριων (1/1/2015), των επικουρικών (ρήτρα μηδενικού ελλείμματος) και του εφάπαξ (αλλαγή του μαθηματικού τύπου), οι αποσπασματικές και ανορθολογικές ενοποιήσεις των ασφαλιστικών ταμείων (εξασφάλιση πρόσθετων πόρων από τα πλεονασματικά ταμεία και σταδιακή μείωση των παροχών του συνόλου των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων) κλπ, σε συνθήκες σημαντικής μείωσης της κρατικής επιχορήγησης (2012: 16,4 δισ. ευρώ, 2014: 12,7 δισ. ευρώ, 2015-2018 8,6 δισ. ευρώ τον χρόνο), εκρηκτικής αύξησης της ανεργίας, αύξησης του αριθμού των νέων συνταξιούχων (40.000 τον χρόνο μέχρι το 2009, 100.000 τον χρόνο μετά το 2010), μείωσης των μισθών και σημαντικής αύξησης της ανασφάλιστης, αδήλω-

της και ευέλικτης εργασίας, κλπ, μείωσαν το αποθεματικό κεφάλαιο των ασφαλιστικών ταμείων από 26 δισ. ευρώ (2009) σε 4,5 δισ. ευρώ (2013) και μετατόπισαν το οριακό έτος εξέλιξης από το 2014 στο έτος 2016, δηλαδή μόνο κατά δύο χρόνια.

Με αυτά τα δεδομένα, η Ελλάδα έχει δεσμευτεί απέναντι στην τρόικα ότι θα συνεχίσει τις πολιτικές (Νοέμβριος 2014) των περικοπών με την κατάργηση των φόρων υπέρ τρίτων διαμέσου των οποίων χρηματοδοτούνται κύρια και επικουρικά ταμεία ασφάλισης με αλλαγές στα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης και περαιτέρω μειώσεις στο ύψος των συντάξεων.

Αυτό σημαίνει ότι η Ελλάδα θα νομοθετήσει προς το τέλος του 2014, υιοθετώντας τις προτάσεις της τρόικας για παραμετρικές αλλαγές στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, με βάση αναλογιστικές μελέτες, που κατά τις ελληνικές δεσμεύσεις, θα ολοκληρωθούν τον Σεπτέμβριο του 2014.

Επιπλέον, με την εφαρμογή της αρχής της ανταποδοτικότητας εισφορών – παροχών (Έκθεση ΔΝΤ, Ιούνιος 2014) που θα εφαρμόζεται στην αναλογική σύνταξη, στην ουσία θα λειτουργεί ως οινωεί μο-

ντέλο της ρήτρας μηδενικού ελλείμματος μετά την αυθεντική εφαρμογή της στις επικουρικές συντάξεις και το εφάπαξ, με αποτέλεσμα τη σταδιακή μείωση και της κυρίας σύνταξης.

Με άλλα λόγια, η στρατηγική των «μεταρρυθμίσεων» στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα, ιδιαίτερα κατά την περίοδο (2010-2014) εφαρμογής της πολιτικής της εσωτερικής υποτίμησης, ακολουθώντας, κατά γράμμα, την πρόταση (2005) της Παγκόσμιας Τράπεζας και της τρόικας, εστιάζεται στον περιορισμό της κρατικής χρηματοδότησης και της εγγύησης του κράτους στα επίπεδα μόνο των 360 ευρώ της βασικής μηνιαίας σύνταξης. Αυτή η βασική σύνταξη θα συνοδεύεται από την αναλογική σύνταξη (εισφορές και χρόνος ασφάλισης).

Παράλληλα, η εφαρμογή της ρήτρας του μηδενικού ελλείμματος στην επικουρική ασφάλιση θα εξαντλήσει την οικονομική της βιωσιμότητα και σταδιακά θα την μετατρέψει στον δεύτερο πυλώνα των επαγγελματικών ταμείων.

Έτσι, στα πλαίσια αυτής της απορρυθμιστικής στρατηγικής, το «σύστημα συντάξεων» στην Ελλάδα σχεδιάζεται να είναι: βασική και αναλογική σύνταξη (πρώτος πυλώνας), συνεπικουρούμενη από την υποχρεωτική επαγγελματική ιδιωτικοποιημένη σύνταξη (δεύτερος πυλώνας) και από την προαιρετική ιδιωτική σύνταξη (τρίτος πυλώνας).

Κεντρικός στόχος αυτής της στρατηγικής είναι: α) η σημαντική μείωση της κρατικής επιχορήγησης, περιορισμός της εγγύησης των συντάξεων μόνο στο τμήμα της βασικής σύνταξης και μείωση των συ-

νταξιοδοτικών δαπανών, β) η σημαντική μείωση των συνταξιοδοτικών παροχών, γ) η διεύρυνση της ιδιωτικοποίησης της κοινωνικής ασφάλισης, δ) η αλλαγή του χαρακτήρα του ΣΚΑ από αναδιανεμητικό σε κεφαλαιοποιητικό, κλπ.

Αντίθετα, η εναλλακτική στρατηγική απαιτείται σε πρώτη φάση να είναι η τεκμηριωμένη και αντικειμενική αξιολόγηση της σημερινής κατάστασης του οριακού σημείου ρευστότητας και μεσο μακροχρόνιας βιωσιμότητας του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης (ΣΚΑ) με ποσοτικές και ποιοτικές αναλύσεις των επιπτώσεων των ασκούμενων πολιτικών, τόσο επί των εισροών (έσοδα) όσο και επί των εκροών (παροχές) τουλάχιστον κατά τα τελευταία είκοσι – πέντε χρόνια.

Το ίδιο, σε δεύτερη φάση απαιτείται, μεταξύ των άλλων, ο σχεδιασμός εξασφάλισης νέων πόρων και η άσκηση πολιτικών ανασύστασης του αποθεματικού κεφαλαίου του ΣΚΑ, προκειμένου να εξασφαλιστεί η μακροχρόνια βιωσιμότητα του ΣΚΑ, η επανεξέταση της ανορθολογικής και αποσπασματικής πορείας των ενοποιήσεων των ασφαλιστικών ταμείων, η άμεση λήψη μέτρων για την αποτελεσματική καταπολέμηση της εισφοροδιαφυγής, η εναλλακτική διαμόρφωση της αρχιτεκτονικής σύστασης, οργάνωσης, λειτουργίας, καθώς και της διατήρησης του δημόσιου και αναδιανεμητικού χαρακτήρα του ΣΚΑ και η διαμόρφωση του επιπέδου των παροχών σε όρους ικανοποίησης των αναγκών των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων.

Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ & Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΕ-28, 2008-2013

Του Γιώργου Κρητικίδη

Το παρόν άρθρο επικεντρώνεται στις μεταβολές που έχουν επέλθει στην απασχόληση και την ανεργία στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ευρωζώνη κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης, τόσο συνολικά όσο και κατά μεγάλες ηλικιακές ομάδες (νέοι μέχρι 24 ετών και άνω των 25 ετών). Οι μεταβολές στην απασχόληση θα εξεταστούν επιπρόσθετα και ως προς το εκπαιδευτικό επίπεδο αλλά και ως προς την πλήρη και την μερική απασχόληση.

Τα στοιχεία του άρθρου προέρχονται από την Eurostat και αφορούν ετήσια στοιχεία.

Εισαγωγή

Στην διάρκεια της οικονομικής κρίσης οι εφαρμοζόμενες πολιτικές την Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ανάσχεση της ανεργίας και την αύξηση της απασχόλησης φαίνεται ότι έχουν αποτύχει. Οι εν λόγω πολιτικές δεν μπορούν να αποτρέψουν την εκρηκτική αύξηση της ανεργίας και να δώσουν νέα ώθηση στην ανάπτυξη με την δημιουργία νέων και σταθερών θέσεων απασχόλησης. Η αύξηση των ευέλικτων μορφών απασχόλησης συνοδεύεται με τη συρρίκνωση της πλήρους απασχόλησης και την διατήρηση των υψηλών ποσοστών ανεργίας.

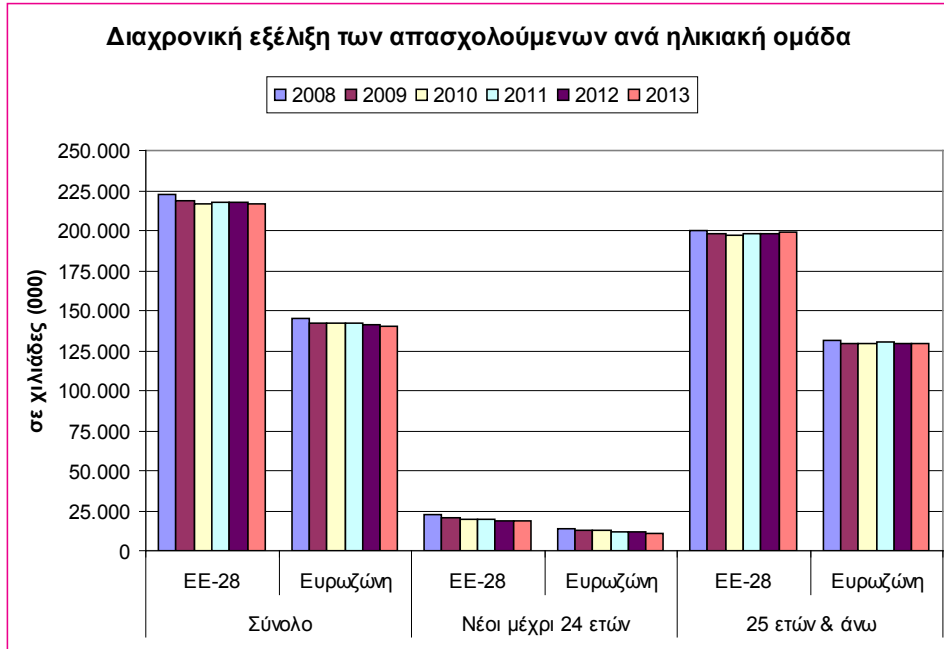
1. Απασχόληση και Ανεργία ανά ηλικιακές ομάδες

Η απασχόληση στην ΕΕ-28 συνέχισε την φθίνουσα πορεία της και κατά το 2013 με αποτέλεσμα να έχουν χαθεί επιπλέον 442.700 θέσεις εργασίας σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο, ενώ αντίθετα οι άνεργοι αυξήθηκαν κατά 874.400 άνδρες και γυναίκες. Στις χώρες της Ευρωζώνης τόσο οι θέσεις εργασίας που χάθηκαν όσο και η αύξηση των ανέργων υπερβαίνει τις αντίστοιχες μεταβολές της ΕΕ-28, (923.400 θέσεις εργασίας και 911.100 άνεργοι).

Από την έναρξη της οικονομικής κρίσης στην ΕΕ-28 έχουν χαθεί 5.709.700 θέσεις εργασίας, ενώ οι άνεργοι έχουν αυξηθεί κατά 9.462.300 άνδρες και γυναίκες με τις χώρες της Ευρωζώνης να συμμετέχουν σε ποσοστό πάνω με σημαντικές αναλογίες στις εν λόγω μεταβολές (86,2% και 75,4% αντίστοιχα ή 4.919.200 θέσεις εργασίας και 7.135.700 άνεργοι).

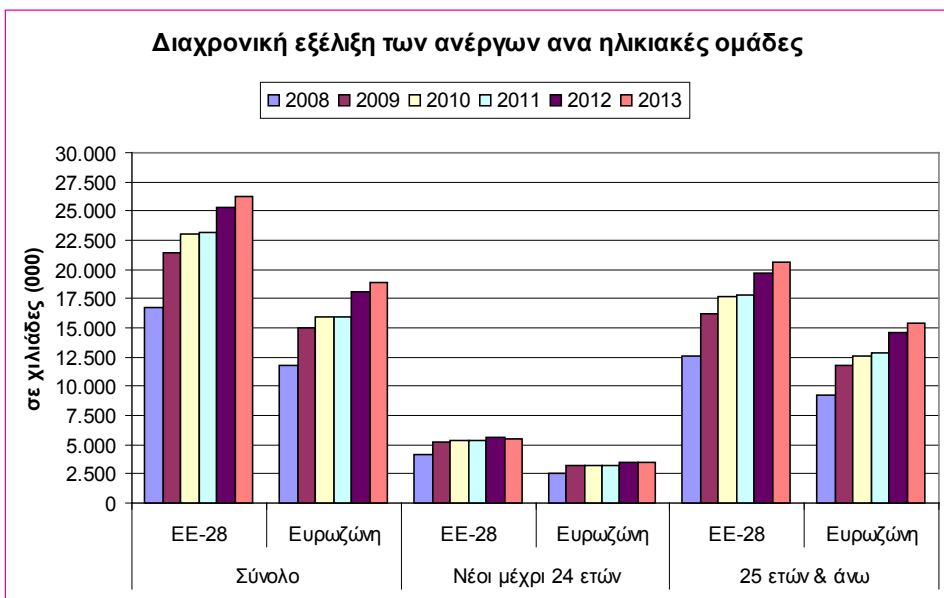
Η απασχόληση των νέων μέχρι 24 ετών στην ΕΕ-28 συρρικνώθηκε και το 2013 κατά 542.800 νέους και νέες, με αποτέλεσμα να έχουν χαθεί συνολικά 4.304.400 θέσεις εργασίας νέων από την έναρξη της οικονομικής κρίσης. Οι εν λόγω θέσεις

Διάγραμμα 1

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γ. Κρητικίδης)

Διάγραμμα 2

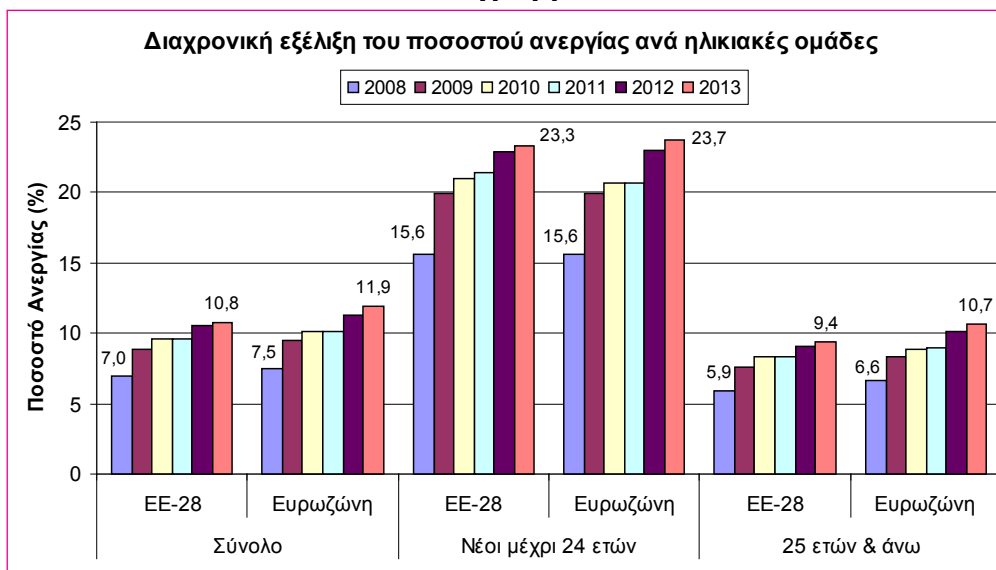

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γ. Κρητικίδης)

εργασίας αναλογούν στα 3/4 των θέσεων εργασίας που συνολικά χάθηκαν από την έναρξη της οικονομικής κρίσης ενώ υπερβαίνουν την συνολική μείωση που επήλθε κατά το τελευταίο έτος. Στις χώρες της

Ευρωζώνης αναλογεί το 67% των απολεσθέντων θέσεων εργασίας από την έναρξη της οικονομικής κρίσης και το 70% των θέσεων που χάθηκαν κατά το τελευταίο έτος (2.888.600 και 364.500 αντίστοιχα).

Διάγραμμα 3

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γ. Κρητικίδης)

Εντούτοις, οι άνεργοι νέοι κατά το τελευταίο έτος μειώθηκαν κατά 27.800, ενώ από την έναρξη της οικονομικής κρίσης οι νέοι άνεργοι έχουν αυξηθεί κατά 1.372.800 άτομα όπου αναλογούν μόλις στο 14,5% της αντίστοιχης συνολικής μεταβολής των ανέργων. Στις χώρες της Ευρωζώνης αναλογεί το 65,0% της αύξησης των νέων ανέργων από την έναρξη της οικονομικής κρίσης (839.700 νέοι άνεργοι), ενώ κατά το τελευταίο έτος οι νέοι άνεργοι αυξήθηκαν στην Ευρωζώνη κατά 28.800 άτομα.

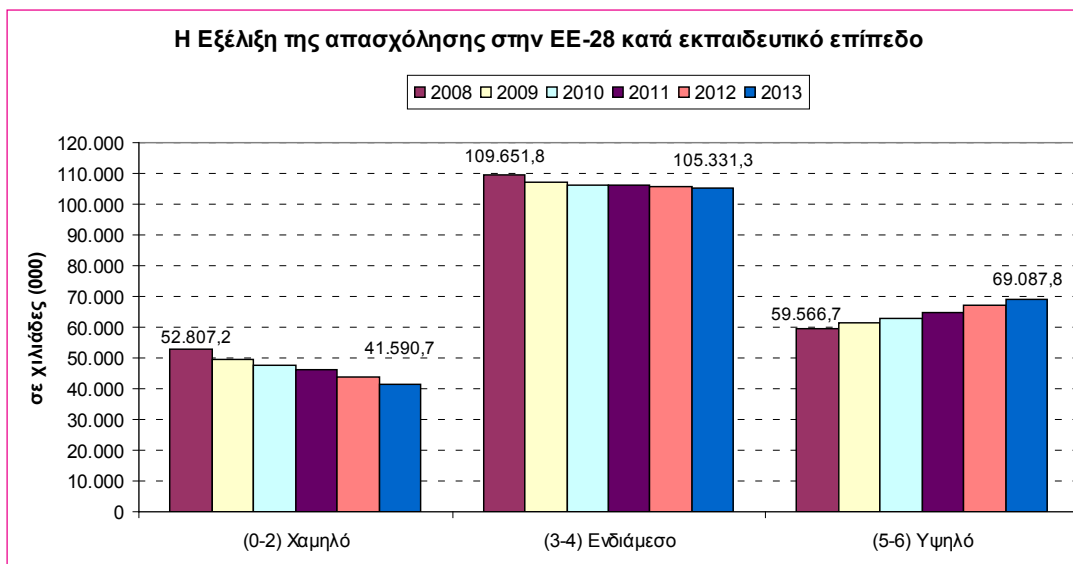
Η απασχόληση των άνω των 25 ετών στην ΕΕ-28 αυξήθηκε το 2013 σε σχέση με το προηγούμενο έτος κατά 82.100 άτομα, ενώ από την έναρξη της οικονομικής κρίσης έχουν χαθεί συνολικά 1.405.400 θέσεις εργασίας. Στις χώρες της Ευρωζώνης οι θέσεις εργασίας των απασχολούμενων άνω των 25 ετών σε σχέση με το προηγούμενο έτος μειώθηκαν κατά 558.900 ενώ από την έναρξη της οικονομικής κρίσης έχουν χαθεί συνολικά 2.030.600 θέσεις εργασίας.

Οι άνεργοι άνω των 25 ετών αυξήθηκαν το τελευταίο έτος στην ΕΕ-28 κατά 902.100 άνδρες και γυναίκες, ενώ από την έναρξη της οικονομικής κρίσης οι εν λόγω άνεργοι έχουν αυξηθεί κατά 8.089.500 άτομα. Στις χώρες της Ευρωζώνης αναλογεί το 77,0% της αύξησης των εν λόγω ανέργων από την έναρξη της οικονομικής κρίσης και σχεδόν το σύνολο της μεταβολής τους κατά το τελευταίο έτος (6.241.900 και 882.300 αντίστοιχα).

2. Χαρακτηριστικά και μεταβολές της απασχόλησης

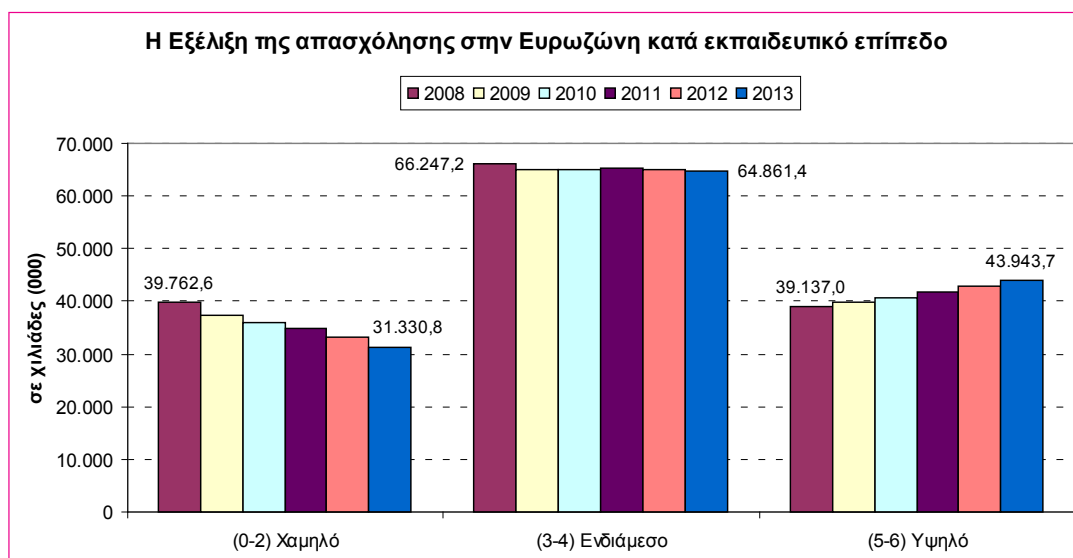
Από την έναρξη της οικονομικής κρίσης στην ΕΕ-28 η συμμετοχή των απασχολούμενων με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο (μέχρι και Γυμνάσιο) μειώθηκε κατά 4,5 ποσοστιαίες μονάδες, η συμμετοχή των απασχολούμενων με ενδιάμεσο εκπαιδευτικό επίπεδο μειώθηκε μόλις κατά 0,7 ποσοστιαίες μονάδες ενώ αυξήθηκε κατά 5,1 ποσοστιαίες μονάδες η συμμετοχή των

Διάγραμμα 4

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γ. Κρητικίδης)

Διάγραμμα 5

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γ. Κρητικίδης)

απασχολούμενων με τριτοβάθμια εκπαίδευση (2013: 19,2%, 48,6% και 31,9% αντίστοιχα ανά εκπαιδευτικό επίπεδο). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να έχουν χαθεί από την έναρξη της οικονομικής κρίσης 11.216.500 θέσεις εργασίας χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου, 4.320.500 θέσεις εργασίας ενδιάμεσου εκπαιδευτικού επιπέδου και να

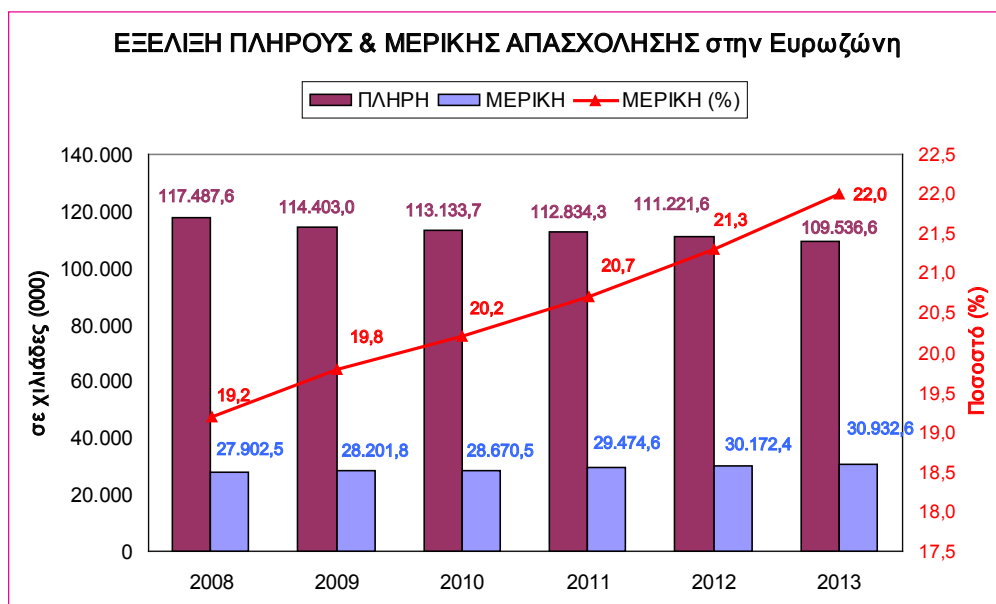
έχουν δημιουργηθεί 9.521.100 νέες θέσεις εργασίας υψηλού εκπαιδευτικού επιπέδου. Η συμμετοχή των χωρών της Ευρωζώνης στις παραπάνω μεταβολές ανέρχεται σε 75,0%, σε 32,0% και σε 50,5% αντίστοιχα ανά εκπαιδευτικό επίπεδο (δηλαδή σε 8.431.800, 1.385.200 και 4.806.700 θέσεις εργασίας ανά εκπαιδευτικό επίπεδο).

Διάγραμμα 6

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γ. Κρητικίδης)

Διάγραμμα 7

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γ. Κρητικίδης)

Η απασχόληση στο χαμηλό και το ενδιάμεσο εκπαιδευτικό επίπεδο μειώνεται σε όλη τη διάρκεια της περιόδου, ενώ αντίθετα αυξάνεται σε ολόκληρη την περίοδο η απασχόληση με υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο.

Κατά το τελευταίο έτος στην ΕΕ-28 χάθηκαν από το χαμηλό και το ενδιάμεσο εκπαιδευτικό επίπεδο 2.205.600 και 346.200 αντίστοιχες θέσεις εργασίας ενώ δημιουργήθηκαν 1.962.300 θέσεις εργασίας στο

ανώτερο εκπαιδευτικό επίπεδο. Η συμμετοχή των χωρών της Ευρωζώνης στις παραπάνω μεταβολές ανέρχεται σε 87,0%, σε 13,0% και σε 48,0% αντίστοιχα ανά εκπαιδευτικό επίπεδο.

Από την έναρξη της οικονομικής κρίσης σημαντική είναι η αύξηση που σημειώθηκε στην ΕΕ-28 στους απασχολούμενους με μερική απασχόληση, καθώς ο αριθμός τους αυξήθηκε κατά 3.594.000, ενώ ένας στους πέντε απασχολούμενους εργάζεται με μερική απασχόληση. Αντίθετα, η πλήρης απασχόληση έχει συρρικνωθεί κατά 9.329.400 θέσεις εργασίας από την έναρξη της οικονομικής κρίσης. Η συμμετοχή των χωρών της Ευρωζώνης στις παραπάνω μεταβολές είναι σημαντική, καθώς ανέρχεται περί το 85,0% τόσο στην αύξηση των μερικώς απασχολούμενων όσο και στην μείωση των θέσεων εργασίας με πλήρη απασχόληση.

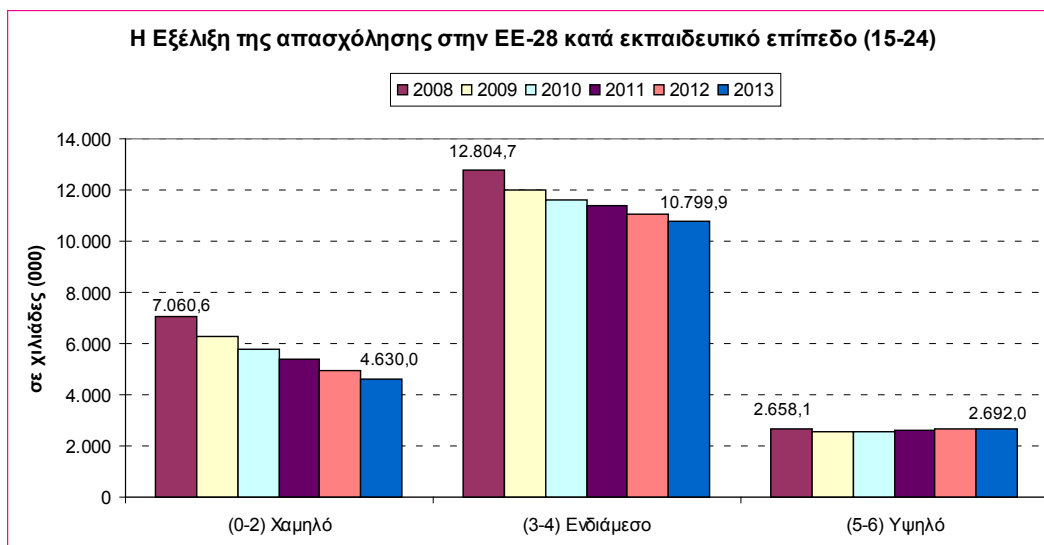
Σε σχέση με το προηγούμενο έτος η μερική απασχόληση στην ΕΕ-28 αυξήθηκε κατά 753.600 άτομα ενώ η πλήρης απασχόληση μειώθηκε κατά 1.199.200 άτομα μεταβολές που αναλογούν στο 13,0% και στο 21,0% των αντίστοιχων μεταβολών που επήλθαν από την έναρξη της οικονομικής κρίσης. Στις χώρες της Ευρωζώνης οι αντίστοιχες μεταβολές στη πλήρη και τη μερική απασχόληση κατά το τελευταίο έτος, υπερβαίνουν τις αντίστοιχες μεταβολές που επήλθαν στην ΕΕ-28 (1.685.00 θέσεις πλήρους απασχόλησης και 760.200 θέσεις μερικής απασχόλησης), ενώ αναλογούν στο 21,0% και στο 25,0% των αντίστοιχων μεταβολών που επήλθαν στις χώρες της Ευρωζώνης από την έναρξη της οικονομικής κρίσης.

Οι νέοι το 2013 συμμετέχουν με μέσο ποσοστό 8,4% επί της συνολικής απασχό-

λησης, αναλογία μειωμένη κατά 1,7 ποσοστιαίες μονάδες έναντι αυτής του 2008. Στο χαμηλό και το ενδιάμεσο εκπαιδευτικό επίπεδο το ποσοστό συμμετοχής τους είναι υψηλότερο από το μέσο ποσοστό τους και στο ανώτερο εκπαιδευτικό επίπεδο χαμηλότερο (11,1%, 10,3% και 3,9% αντίστοιχα). Σε σχέση με το 2008 τα αντίστοιχα ποσοστά συμμετοχής των νέων στη συνολική απασχόληση ανά εκπαιδευτικό επίπεδο ήταν 13,4%, 11,7% και 4,5% αντίστοιχα.

Από την έναρξη της οικονομικής κρίσης η συμμετοχή των νέων απασχολούμενων με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο (μέχρι και Γυμνάσιο) στο σύνολο των νέων απασχολούμενων στην ΕΕ-28 μειώθηκε κατά 5,9 ποσοστιαίες μονάδες ενώ αυξήθηκε κατά 2,4 και κατά 3,0 ποσοστιαίες μονάδες η συμμετοχή των νέων απασχολούμενων στο ενδιάμεσο και στο ανώτερο εκπαιδευτικό επίπεδο αντίστοιχα (2013: 25,3%, 59,0% και 14,7% αντίστοιχα ανά εκπαιδευτικό επίπεδο). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα από την έναρξη της οικονομικής κρίσης στην ΕΕ-28 να έχουν χαθεί στους νέους 2.430.600 θέσεις εργασίας χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου, όπως επίσης να έχουν χαθεί 2.004.800 θέσεις εργασίας ενδιάμεσου εκπαιδευτικού επιπέδου και να έχουν δημιουργηθεί μόλις 33.900 θέσεις εργασίας υψηλού εκπαιδευτικού επιπέδου. Η συμμετοχή των χωρών της Ευρωζώνης στις παραπάνω μεταβολές ανέρχεται στο 75,0% και στο 45,0% για το χαμηλό και το ενδιάμεσο εκπαιδευτικό επίπεδο, ενώ στο ανώτερο εκπαιδευτικό επίπεδο υπάρχει μείωση της απασχόλησης των νέων (δηλαδή η απασχόληση στην Ευρωζώνη μειώθηκε κατά 1.559.300, 772.800 και 84.700 νέους και νέες αντίστοιχα ανά εκπαιδευτικό επίπεδο).

Διάγραμμα 8

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γ. Κρητικίδης)

Οι μεταβολές της απασχόλησης των νέων στη διάρκεια της οικονομικής κρίσης αναλογούν στο 21,7% και το 46,4% των αντίστοιχων αρνητικών μεταβολών του συνόλου των απασχολούμενων με χαμηλό και ενδιάμεσο εκπαιδευτικό επίπεδο και μόλις κατά 0,4% στην αύξηση του συνόλου των απασχολούμενων με ανώτερο εκπαιδευτικό επίπεδο για την ΕΕ-28. Για τις χώρες της Ευρωζώνης οι μεταβολές των νέων με χαμηλό και ενδιάμεσο εκπαιδευτικό επίπεδο αναλογούν στο 22,0% και στο 72,5% των αντίστοιχων αρνητικών μεταβολών του συνόλου των απασχολούμενων στις χώρες της Ευρωζώνης.

Στους νέους κατά το τελευταίο έτος χάθηκαν από το χαμηλό και το ενδιάμεσο εκπαιδευτικό επίπεδο 307.400 και 268.200 αντίστοιχες θέσεις εργασίας ενώ δημιουργήθηκαν 45.800 θέσεις εργασίας στο ανώτερο εκπαιδευτικό επίπεδο. Η συμμετοχή των χωρών της Ευρωζώνης στις παραπάνω μεταβολές της απασχόλησης των νέων ανέρχεται σε 80,0%, σε 56,5% και σε 52,0%

αντίστοιχα ανά εκπαιδευτικό επίπεδο. Ως προς τις συνολικές μεταβολές του εκπαιδευτικού επιπέδου των απασχολούμενων στην ΕΕ-28 κατά το τελευταίο έτος, οι νέοι συμμετέχουν με ποσοστό 14,0% και 77,5% στις μειώσεις του χαμηλού και του ενδιάμεσου εκπαιδευτικού επιπέδου και μόλις κατά 2,3% στην αύξηση των απασχολούμενων με ανώτερο εκπαιδευτικό επίπεδο.

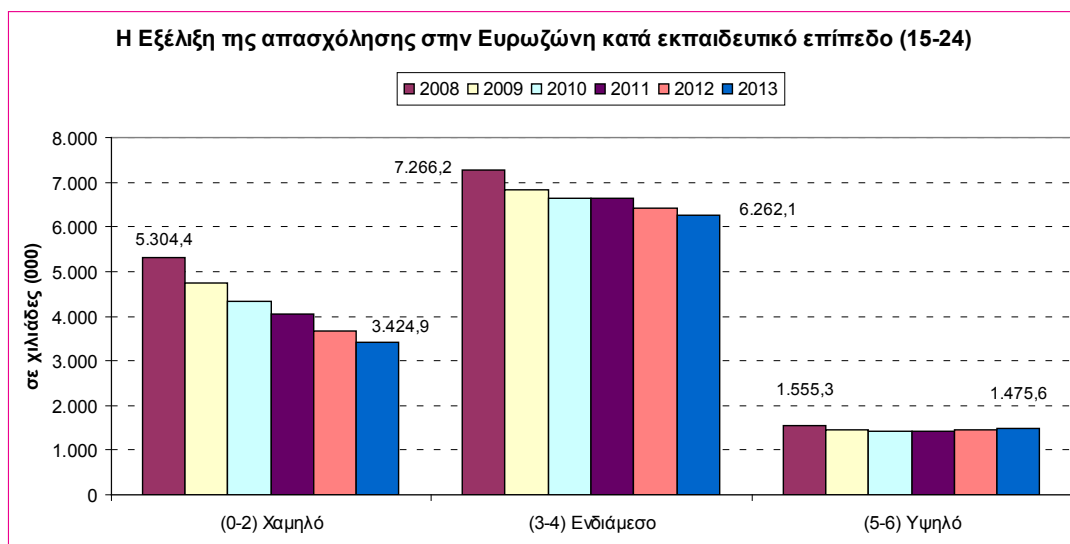
Η μείωση της απασχόλησης των νέων προέρχεται κυρίως από τις μεταβολές της πλήρους απασχόλησης και λιγότερο από τις μεταβολές της μερικής απασχόλησης αυτών. Ειδικότερα, από την έναρξη της οικονομικής κρίσης η πλήρης απασχόληση των νέων συρρικνώθηκε κατά 4.212.600 θέσεις εργασίας, ενώ η μερική απασχόληση μειώθηκε κατά 91.000 θέσεις εργασίας, συμμετέχοντας μόλις κατά 2,1% στην συνολική μείωση των θέσεων εργασίας των νέων. Η συμμετοχή των χωρών της Ευρωζώνης στις παραπάνω μεταβολές των νέων ανέρχεται στο 66,0% ως προς την μείωση των θέσεων εργασίας με πλήρη απασχόληση

ενώ υπερβαίνει την συνολική μείωση των θέσεων εργασίας με μερική απασχόληση (2.789.200 και 99.400 θέσεις εργασίας αντίστοιχα). Η μείωση των θέσεων εργασίας των νέων με πλήρη απασχόληση αναλογεί στο 45,0% της συνολικής μεταβολής αντίστοιχων των θέσεων εργασίας για την ΕΕ-28 ενώ για τις χώρες της Ευρωζώνης μειώνεται στο 35,0% .

Σε σχέση με το προηγούμενο έτος η απασχόληση των νέων στην ΕΕ-28 μειώθηκε επίσης σημαντικά ως προς την πλήρη απασχόληση καθώς οι θέσεις μερικής απασχόλησης αναλογούν μόλις στο 1,0% των συνολικών θέσεων εργασίας που χάθηκαν (517.400 και 5.400 θέσεις εργασίας αντίστοιχα). Η συμμετοχή των χωρών της Ευρωζώνης στις παραπάνω μεταβολές των νέων ανέρχεται στο 78,0% ως προς την μείωση των θέσεων εργασίας με πλήρη απασχόληση ενώ αυξήθηκαν οι θέσεις εργασίας με μερική απασχόληση (402.500 και 37.700 θέσεις εργασίας αντίστοιχα).

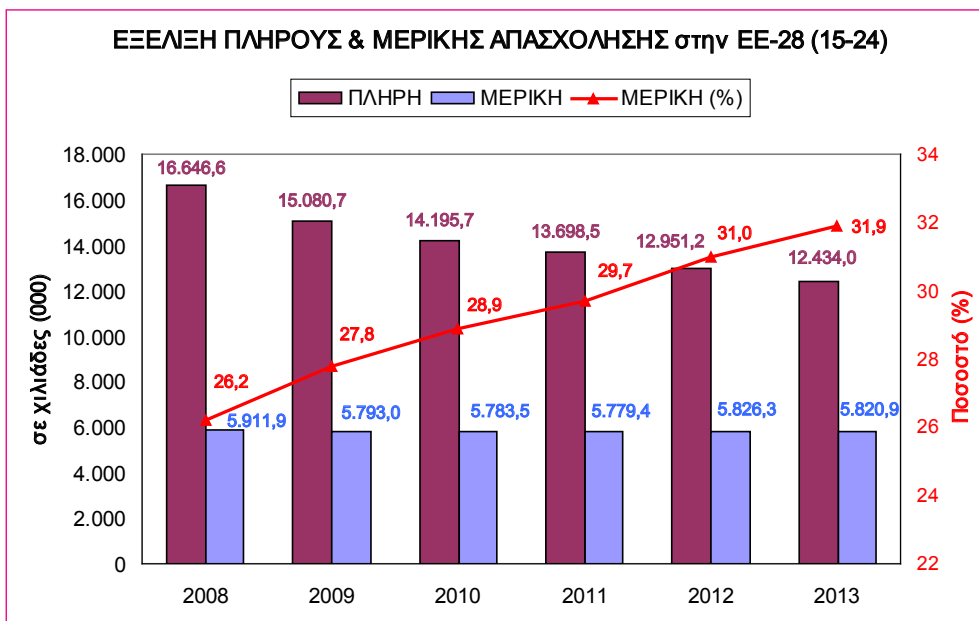
Όσον αφορά την απασχόληση άνω των 25 ετών, από την έναρξη της οικονομικής κρίσης στην ΕΕ-28 η συμμετοχή των απασχολούμενων με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο (μέχρι και Γυμνάσιο) μειώθηκε κατά 4,3 ποσοστιαίες μονάδες, η συμμετοχή των απασχολούμενων με ενδιάμεσο εκπαιδευτικό επίπεδο μειώθηκε μόλις κατά 0,8 ποσοστιαίες μονάδες ενώ αυξήθηκε κατά 5,0 ποσοστιαίες μονάδες η συμμετοχή των απασχολούμενων με τριτοβάθμια εκπαίδευση (2013: 18,6%, 47,6% και 33,4% αντίστοιχα ανά εκπαιδευτικό επίπεδο). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα για τους απασχολούμενους άνω των 25 ετών στην ΕΕ-28 να έχουν χαθεί από την έναρξη της οικονομικής κρίσης 8.786.00 θέσεις εργασίας χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου, 2.315.700 θέσεις εργασίας ενδιάμεσου εκπαιδευτικού επιπέδου και να έχουν δημιουργηθεί 9.487.200 νέες θέσεις εργασίας υψηλού εκπαιδευτικού επιπέδου. Η συμμετοχή των χωρών της Ευρωζώνης στις παραπάνω μεταβολές ανέρχεται σε 75,0%, σε 16,5% και σε 51,5% αντίστοιχα ανά εκπαιδευτικό

Διάγραμμα 9

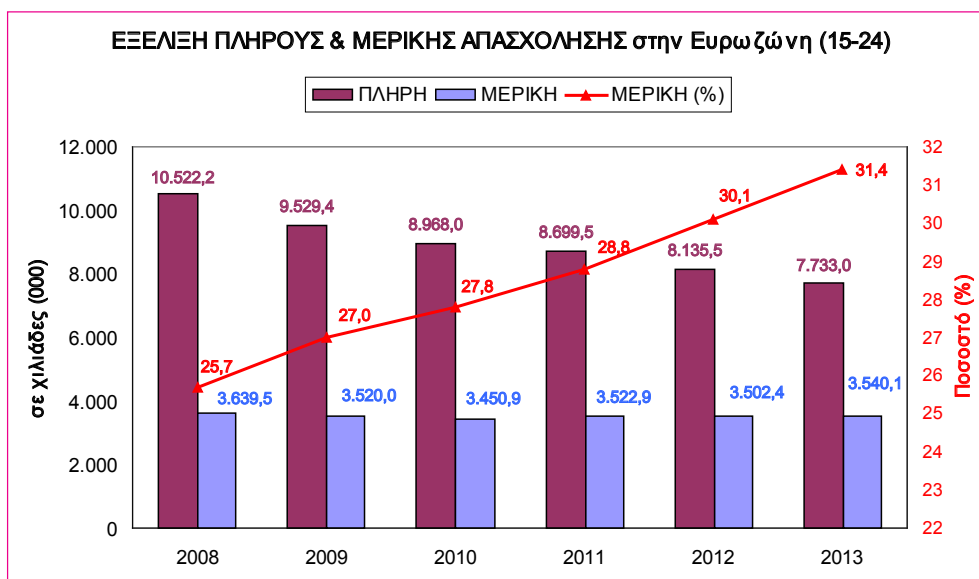
Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γ. Κρητικίδης)

Διάγραμμα 10

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γ. Κρητικίδης)

Διάγραμμα 11

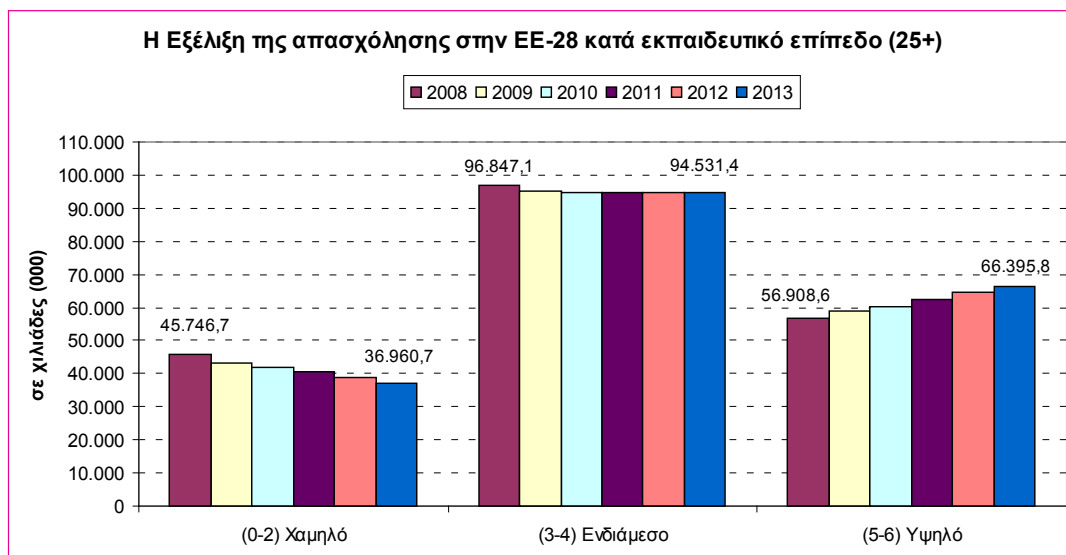
Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γ. Κρητικίδης)

επίπεδο (δηλαδή σε 6.552.300, 381.700 και 4.886.300 ανά εκπαιδευτικό επίπεδο).

Κατά το τελευταίο έτος στην ΕΕ-28 χάθηκαν για τους απασχολούμενους άνω των 25 ετών από το χαμηλό και το ενδιάμεσο

εκπαιδευτικό επίπεδο 1.898.200 και 78.000 αντίστοιχες θέσεις εργασίας ενώ δημιουργήθηκαν 1.916.600 θέσεις εργασίας στο ανώτερο εκπαιδευτικό επίπεδο. Η συμμετοχή των χωρών της Ευρωζώνης ανέρ-

Διάγραμμα 12

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γ. Κρητικίδης)

χεται σε 88,0% στη μείωση του χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου, στο 48,0% στην αύξηση του υψηλού εκπαιδευτικού επιπέδου, ενώ αυξήθηκε η απασχόληση στο ενδιάμεσο εκπαιδευτικό επίπεδο (1.667.700 χαμηλό, 916.900 υψηλό και 107.200 ενδιάμεσο εκπαιδευτικό επίπεδο).

Από την έναρξη της οικονομικής κρίσης σημαντική είναι η αύξηση που σημειώθηκε στους απασχολούμενους άνω των 25 ετών με μερική απασχόληση καθώς ο αριθμός τους αυξήθηκε κατά 3.685.100 και σχεδόν ένας στους πέντε απασχολούμενους εργάζεται με μερική απασχόληση (19,1%). Αντίθετα η πλήρης απασχόληση των άνω των 25 ετών συρρικνώθηκε κατά 5.116.700 θέσεις εργασίας από την έναρξη της οικονομικής κρίσης. Η συμμετοχή των χωρών της Ευρωζώνης στις παραπάνω μεταβολές είναι σημαντική, καθώς ανέρχεται περί το 85,0% στην αύξηση των μερικώς απασχολούμενων ενώ υπερβαίνει την μείωση των θέσεων εργασίας με πλήρη απασχόληση

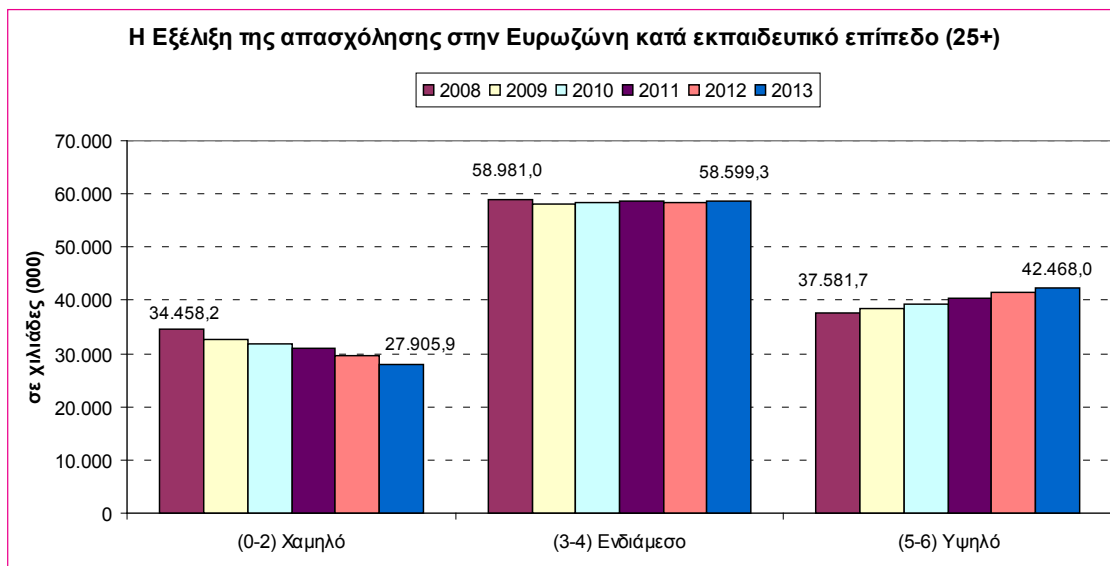
(3.129.400 και 5.161.800 θέσεις εργασίας αντίστοιχα).

Σε σχέση με το προηγούμενο έτος στην ΕΕ-28 η μερική απασχόληση των άνω των 25 ετών αυξήθηκε κατά 759.000 άτομα ενώ η πλήρης απασχόληση μειώθηκε κατά 682.000 άτομα. Στις χώρες της Ευρωζώνης η μεταβολή που επήλθε στη πλήρη απασχόληση των άνω των 25 ετών κατά το τελευταίο έτος υπερβαίνει κατά πολύ την αντίστοιχη μεταβολή που επήλθε στην ΕΕ-28, ενώ στη μεταβολή των μερικώς απασχολούμενων συμμετέχει σε ποσοστό 95,0% (1.282.700 και 722.400 αντίστοιχα θέσεις απασχόλησης).

Αντί επιλόγου

Από τα παραπάνω διαπιστώνουμε ότι κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης αυξάνεται σημαντικά η ανεργία, κυρίως όσον αφορά τους άνω των 25 ετών, καθώς συμμετέχουν σε μεγάλο βαθμό στην συνο-

Διάγραμμα 13

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γ. Κρητικίδης)

λική αύξηση αυτής, ενώ σχεδόν το 1/4 του εργατικού δυναμικού των νέων αναζητά εργασία.

Επίσης, ένα σημαντικό μέρος των απασχολούμενων τόσο των νέων όσο και άνω των 25 ετών, με χαμηλό και ενδιάμεσο εκπαιδευτικό επίπεδο έχει απολέσει πλέον την εργασία του και με δυσκολία θα μπορέσει να ενταχτεί ξανά στην απασχόληση, ιδίως όσο διαρκεί η ύφεση, ενώ αυξάνεται η απασχόληση όσων έχουν υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο, κυρίως άνω των 25 ετών.

Τέλος, η αύξηση των ευέλικτων μορφών απασχόλησης έχει ως αποτέλεσμα την υπερδιπλάσια μείωση των σταθερών θέσεων εργασίας, (2,6 φορές) όσον αφορά την συνολική απασχόληση, την μείωση κατά 1,4 φορές στους άνω των 25 ετών, ενώ στους νέους η μείωση είναι μονοδιάστατη, καθώς αφορά μόνο θέσεις σταθερής απασχόλησης.

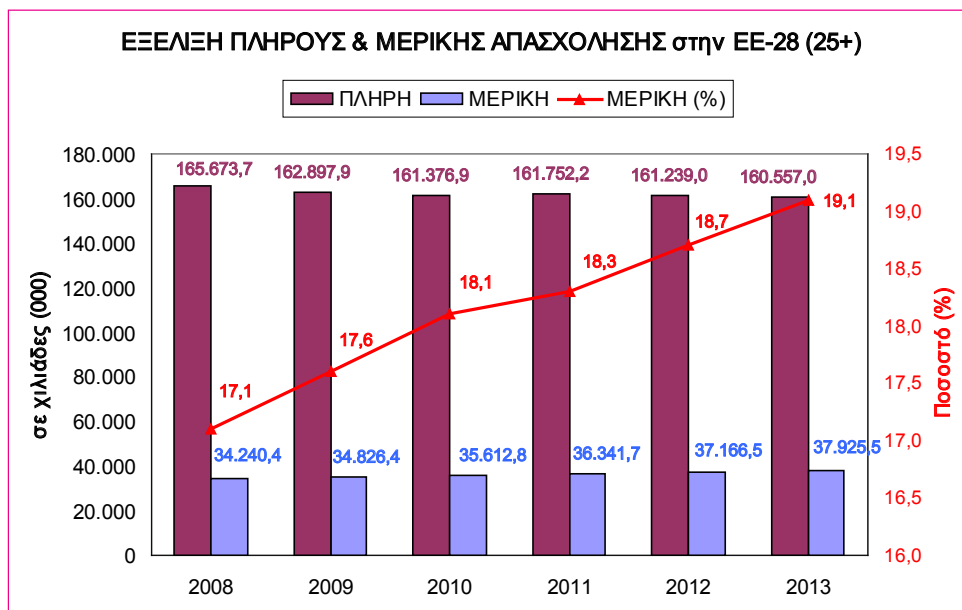
Εκ του αποτελέσματος συμπεραίνουμε

ότι οι μέχρι σήμερα ασκούμενες πολιτικές που υπακούουν στο δόγμα του «νεοφιλελευθερισμού» έχουν μόνο ένα στόχο: την ταχεία απορρύθμιση της αγοράς εργασίας και την διαμόρφωση των παραγόντων που συμβάλουν στην αβεβαιότητα και την ασφάλεια εργαζομένων και ανέργων, με την δημιουργία ενός φτηνού άκρως ευέλικτου και ανά πάσα στιγμή προσαρμοζόμενου στις ανάγκες των επιχειρήσεων εργατικού δυναμικού στο όνομα της ανταγωνιστικότητας και την κερδοφορία των επιχειρήσεων.

Για τα συνδικάτα και τους εργαζόμενους είναι σαφές ότι οι μελλοντικές εξελίξεις στην απασχόληση θα εξαρτηθούν από στρατηγικά επιλεγμένες πολιτικές προτεραιότητες και παρεμβάσεις, οι οποίες θα δημιουργούν ποιοτικές θέσεις εργασίας προκειμένου εκτός από την ανεργία, να αντιμετωπιστεί και η φτώχεια με την ενίσχυση του κοινωνικού κράτους.

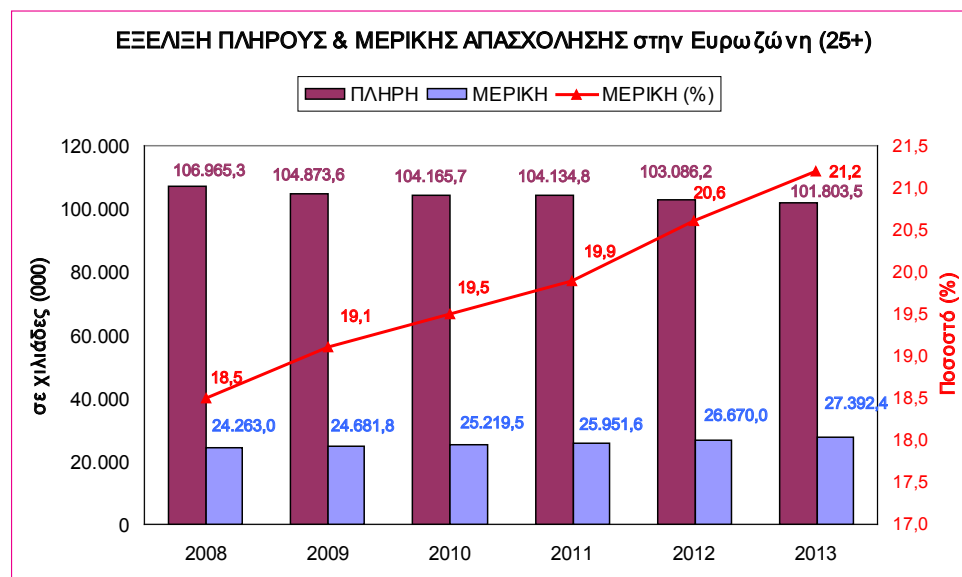
Αυτό γίνεται μόνο με εναλλακτικό προσανατολισμό προς τη διαμόρφωση ενός νέου

Διάγραμμα 14

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γ. Κρητικίδης)

Διάγραμμα 15

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γ. Κρητικίδης)

αναπτυξιακού παραγωγικού μοντέλου, το οποίο δεν θα απαξιώνει γνωσιολογικά το εργατικό δυναμικό αλλά θα αναβαθμίζει τις παραγωγικές και αναπτυξιακές δυνατότητές του, το οποίο θα βοηθήσει στην

ανάπτυξη με επίκεντρο τη μισθωτή εργασία, δημιουργώντας μόνιμες και σταθερές θέσεις εργασίας αξιοποιώντας συγκριτικά πλεονεκτήματα και ανοίγοντας νέες προοπτικές.

Πρώτο Ενημερωτικό Δελτίο του Ευρωπαϊκού Έργου, «Επένδυση στην Πράσινη Οικονομία & την Απασχόληση».

Στο πλαίσιο του συγχρηματοδοτούμενου από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή έργου για την Πράσινη Οικονομία και την Απασχόληση (INVESTinGREEN jobs and skills), οι εταίροι δημοσιεύουν το Πρώτο Ενημερωτικό Δελτίο με τα στοιχεία του κάτωθι προγράμματος:

Πρώτο ενημερωτικό
δελτίοINVESTinGREEN
jobs and skillsproject 2013-1-IT1-LEO05-04000
TRANSFER OF INNOVATION –
TOI
Programme Leonardo da Vinci

Σε αυτό το τεύχος

1. Ποια είναι η προέλευση του μοντέλου INVESTinGREEN;
2. Ποιος χρησιμοποίησε το μοντέλο Prestito d'Onore;
3. Ομάδες-στόχος
4. Η κατάσταση του έργου
5. Πώς μπορώ να συμμετάσχω σε αυτή την πρωτοβουλία;

Για περισσότερες πληροφορίες, παρακαλούμε στείλτε μήνυμα στη διεύθυνση:
daniela.grilli@provincia.perugia.it

Σας πληροφορούμε ότι η *PROVINCIA DI PERUGIA - Ιταλία*, η *REGIONE MARCHE - Ιταλία*, η *ITER - Ιταλία*, το *Ayuntamiento de Murcia - Ισπανία*, η *Scuola Superiore del Commercio del Turismo dei Servizi e delle Professioni - Ιταλία*, η *ITALIA FORMA srl - Ιταλία*, το *Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ - Ελλάδα*, το *Fundatia Satean - Ρουμανία* και το *NTC - Adam Smith College of Management, - Βουλγαρία*, που συμμετέχουν στο έργο **INVESTinGREEN** άρχισαν να αναπτύσσουν τη δική τους διαδρομή ανάπτυξης. Μπορείτε να λάβετε περισσότερες πληροφορίες επικοινωνώντας με τον εκπρόσωπο της διαδικασίας ανάπτυξης για κάθε χώρα.

Ποια είναι η προέλευση του INVESTinGREEN;

Μέλη του έργου

Το INVESTinGREEN αναφέρεται στην επιτυχημένη ορθή πρακτική που έχει ωριμάσει τα τελευταία χρόνια στην περιφέρεια Μάρκε (Υπουργείο Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Υπηρεσιών Απασχόλησης) στο έργο «PRESTITO D'ONORE REGIONE MARCHE» (Περιφερειακό δάνειο τιμής). Η μεταφορά θα αφορά τη διαδικασία που εφαρμόζεται στην επικράτεια της περιφέρειας Μάρκε, χάρη στην οποία η περιφέρεια Μάρκε πειραματίστηκε με μια σειρά από καινοτόμες και μεταρρυθμιστικές υπηρεσίες που παρέχονται από τοπικές ιδιωτικές και δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης σε συνεργασία με λοιπούς παράγοντες, όπως φορείς παροχής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, τράπεζες, σύμβουλοι για την υποστήριξη και την ενίσχυση της δημιουργίας νέων start-up επιχειρήσεων, διευκολύνοντας την ανάπτυξη πιο στενών δεσμών μεταξύ του κόσμου της μάθησης και του κόσμου της εργασίας.

Ποιος χρησιμοποίησε το μοντέλο Prestito d'Onore;

Το σχέδιο προσαρμόζει και μεταφέρει μια μεθοδολογική προσέγγιση βάσει του PRESTITO D'ONORE (ΔΑΝΕΙΟ ΤΙΜΗΣ) της περιφέρειας Μάρκε που εφαρμόζεται με επιτυχία από το 2006 από την περιφέρεια Μάρκε / Μεταβιβάζων Εταίρος (Υπουργείο Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Υπηρεσιών Απασχόλησης) - Ιταλία.

Η περιφέρεια Μάρκε έχει υποστηρίξει τη δημιουργία περίπου 400 νέων start-ups στην επικράτεια της περιφέρειας κάθε χρονιά (2006-2008: 488 start-ups· 2010-2012: 480 νέες start-ups, σε συνεργασία με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς (Banca Marche, SIDA GROUP, CAMERA WORK).

<http://www.istruzioneformazioneilavoro.marche.it/prestitodonore.aspx>

Ομάδες-στόχος

Καθορίζονται για κάθε δράση διάφοροι ευρωπαϊκοί εκπρόσωποι και σημαντικοί παράγοντες που πρόκειται να συμμετέχουν, εξασφαλίζοντας έτσι εξαιρετική διαφάνεια και ενημέρωση σχετικά με το έργο και τον ρόλο που διαδραματίζει η Κοινότητα. Ως εκ τούτου, στη διαδικασία μεταφοράς θα συμμετέχουν άμεσα:

- κρατικές διοικητικές δομές, υπουργεία και πανεπιστήμια
- τοπικές και περιφερειακές αρχές
- ιδιωτικοί φορείς - μικρομεσαίες επιχειρήσεις και σύλλογοι
- κοινωνικοί εταίροι
- φορείς επιχειρηματικής υποστήριξης και δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης
- εκπαιδευτές
- υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής
- δυνητικοί επιχειρηματίες ως τελικοί δικαιούχοι.

Η κατάσταση του έργου

Οι εταίροι έχουν οριστικοποιήσει την ανάλυση εθνικών αναγκών. Αυτό σημαίνει ότι κάθε εταίρος διεξήγαγε μια έρευνα σχετικά με τη συμμετοχή εθνικών/περιφερειακών «πράσινων» εταιρειών, οι οποίες υποβλήθηκαν σε επεξεργασία και ανάλυση σε θεσμικό πλαίσιο και σε σχέση με το εθνικό πλαίσιο. Συγκεντρώθηκαν τα συμπεράσματα και καταρτίστηκε μια έκθεση σχετικά με τις ανάγκες ικανοτήτων, χαρτογραφώντας τους φορείς δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης (ΔΥΑ) και λοιπούς φορείς επιχειρηματικής υποστήριξης. Τα αποτελέσματα συνοψίστηκαν στις εκθέσεις και συγκρίθηκαν για να προκύψει μια Συγκριτική Ανάλυση για το Προφίλ και τις Δεξιότητες, που είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη Πράσινων Επιχειρήσεων. Η κατάρτιση θα εφαρμοστεί σύντομα σε Πιλοτικές Δράσεις Εκμάθησης που απευθύνονται σε ενδιαμέσους δικαιούχους σε κάθε επικράτεια πειραματισμού, όπως η Ούμπρια και η Λομβαρδία (Ιταλία), η Περιφέρεια της Μούρθια (Ισπανία), η νοτιοανατολική Ρουμανία. Ένα διακρατικό σεμινάριο υλοποιήθηκε στην Περούτζια (2 Απριλίου 2014) για να παρουσιαστεί το αρχικό μοντέλο του PRESTITO D'ONORE (Δάνεια Τιμής).

Πώς μπορώ να συμμετάσχω σε αυτή την πρωτοβουλία;

Σε περίπτωση ενδιαφέροντος αποστείλετε ηλεκτρονικό μήνυμα στην προαναφερθείσα διεύθυνση, αναφέροντας ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ - Ιδιότητα - διεύθυνση, τηλέφωνο, διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Θα ενημερώνεστε συνεχώς για την πρόοδο του έργου, τις δραστηριότητες και μπορείτε επίσης να λαμβάνετε πληροφορίες σχετικά με την τρόπο εφαρμογής της μεθοδολογίας στην επικράτειά σας.

Αυτό το έργο πραγματοποιήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Το περιεχόμενο αυτού του έργου δεν αντικατοπτρίζει απαραίτητα τη θέση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ούτε συνεπάγεται τυχόν ευθύνη εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΙΝΕ/ΓΣΕΕ

1-3 Ιουλίου 2014

Συμμετοχή του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ (Χρ. Τριανταφύλλου) στην διοργάνωση σεμιναρίου του Ευρωπαϊκού Συνδικαλιστικού Ινστιτούτου (ETUI), σε συνεργασία με τα ισπανικά συνδικάτα (CC.OO) στην Μαδρίτη, με θέμα: «*Συνδικαλιστικές στρατηγικές για την αντιμετώπιση των πολιτικών λιτότητας & συρρίκνωσης κοινωνικών και εργασιακών δικαιωμάτων*».

Στο σεμινάριο συμμετείχαν συνδικαλιστικά στελέχη από 12 συνδικαλιστικές οργανώσεις, κυρίως της Νότιας Ευρώπης, εκ των οποίων 5 από τη ΓΣΕΕ. Ο επιστημονικός σύμβουλος του ΙΝΕ, Χρήστος Τριανταφύλλου έκανε εισήγηση με θέμα: «*Συνδικαλιστική αξιολόγηση των πολιτικών λιτότητας στην Ευρώπη*».

10 Ιουλίου 2014

Ο Επιστημονικός Συνεργάτης του ΙΝΕ -

ΓΣΕΕ, Δημήτρης Κατσορίδας, συμμετείχε σε εκδήλωση-συζήτηση, την οποία διοργάνωσε η εφημερίδα «Εργατική Αριστερά», στην Αθήνα, στην ΕΣΗΕΑ, με θέμα: «1974-2014: 40 χρόνια από τη μεταπολίτευση – η εργατική αντίσταση». Το θέμα της εισήγησης του ήταν: «Ο εργοστασιακός συνδικαλισμός (1975-77) και οι εργατικοί αγώνες στην Μεταπολίτευση».

23 Ιουλίου 2014

Ο Επιστημονικός Συνεργάτης του ΙΝΕ - ΓΣΕΕ, Απόστολος Καψάλης, παρουσίασε σε εκδήλωση της «Αγωνιστικής Ενότητας» των εργαζομένων της ΔΕΗ εισήγηση με τίτλο, «*Θεσμικό πλαίσιο για τις συλλογικές διαπραγματεύσεις και τις Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας*».

ΙΝΕ/ΓΣΕΕ
Ιουλιανού 24, Τ.Κ. 104 34
Κωδ. 3385